

ΚΡΥΦΕΣ ΛΑΧΤΑΡΕΣ

Μία στενόμακρη πλατεία ἀνέλιαγη καὶ ὑγρὴ τὸ χειμῶνα, φλογόβολη τὸ καλοκαίρι, χρωμένη ἀνάμεσα σὲ δυὸ βουνὰ ποῦ ἐμποδίζουν τὸν ἀέρα καὶ τῆς κλείνουν τὸ φῶς, νὰ ἡ ἀγορὰ τῆς πατρίδας μου ποῦ τριγυρίζουν ὅλη μέρα οἱ κάτοικοι γιὰ τίς δουλειές τους. Τὸ σπίτι μου εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀγορὰ. Κάτω στὴν ἀκρογιαλιά τὸ λούζει ἡ θάλασσα καὶ τὸ δέρνει ὁ βορρῆς. Μὰ τὸ μέρος εἶναι ξέφωτο καὶ δὲν τοῦλειψε οὔτε δροσιὰ τὸ καλοκαίρι οὔτε ἥλιος τὸ χειμῶνα. Γι' αὐτὸ, φαίνεται, γεννήθηκα φυσικὰ ἀνοιχτόκαρδος. Τῇ λύπῃ δὲν τὴ γνώρισα. Παλληκαρόπουλο εἴκοσι χρονῶν, γιὰ μένα ἦταν ὁ κόσμος. Ὅλα τὰ γλυκὰ μάτια μὲ σκλάβωναν καὶ σὲ κάθε λυγερὴ κορμοστασιά ἀνατριχίλα γαργαλοῦσε τὸ κορμὶ μου. Ὅταν ἐπαίρνα τὸ δρόμο νὰ πάω στὴν ἀγορὰ μέσ' ἀπὸ σοκάκια καὶ στενόδρομους, κρατώντας τὸ κεφάλι ψηλά—μάρτυς μου ὁ Θεός, δὲν τὸκανα ἀπὸ περηφάνεια—χαρούμενα πρόσωπα ἀντίκρυζα. Μὰ ἀνώφελα. Ποτέ μου οὐδ' ἓνα φιλὶ ἀπόλαψα.

Μὰ ἀπ' ὅλα μᾶρσε ἐκεῖ καθὼς κατέβαινα τὸ δρόμο μὲ τίς πολλές σκάλες—ὅταν μικρὸς πῆγαίνα σκολειό, γιὰ νὰ τίς μετρήσω μαζί μὲ τῶν παιδιὰ ἀργούσα κέτρωγα ξύλο πότε ἀπ' τὸ δάσκαλο πότε ἀπ' τὴ μάνα μου—ἐκεῖ ἔβλεπα ἓνα κορίτσι μελαχρινό, πολὺ μελαχρινό, μὲ κάτι μαῦρα μάτια, ἄσπρα δόντια. Κάθε φορὰ ποῦ περνοῦσα, στὸ παράυρο. Δεκάξη χρονῶν, γελαστή καὶ πρόσχαρη. Μὲ κοίταζε, τὴν κοίταζα σὰν ὅλες τίς ἄλλες, τίποτε περισσότερο. Ὁ πατέρας της, γνωστός μου ἀπὸ θάτι μικροδουλειές, μὲ καλοῦσε κάποτε στὴν ἀγορὰ νὰ μὲ κεράσῃ. Τοῦλεγα κάτι ἱστορίες ἀπὸ βιβλία καὶ τοῦ ἄρσαν καὶ μὲ συμπαθοῦσε. Ἡ θωριά του μοῦ θύμιζε τὴν κόρη του κι' αὐζανε τὴ συμπάθεια καὶ σ' αὐτὸν καὶ σ' ἐκείνη—ἀγάπη δὲν εἶταν, ἔτσι νᾶχω καλὸ. Στὸ νησί μου ἄλλη περίσταση νανοίξουν τὸ σπίτι δὲν ἔχουν ἐξὸν ἀπὸ τὴν ἰορτὴ τῶν ἀντρῶν, σ' ὄνομά τους. Τότε ἀνοίγουν διάπλατη τὴν πόρτα καὶ δέχονται τοὺς φίλους. Σπύρο τὸν ἔλεγαν τὸν πατέρα της. Μ' ὅλη τὴ σχέση μας, ποτέ δὲ συλλογίστηκα νὰ τοῦ κάνω ἐπίσκεψη. Ἦμουν φυσικὰ ντροπαλὸς καὶ μονάχος δὲν τολμοῦσα οὔτε τὸ κατῶφλι νὰ πατήσω κανενὸς σπιτιοῦ.

Τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνα κατέβαινα τὸ δρόμο ἔτσι

πάντοτε κρατώντας ψηλά τὸ κεφάλι, καὶ εἶδα νὰ πηγαίνει στὸ σπίτι τοῦ Σπύρου κάποια συντροφιά. Φίλοι του καὶ φίλοι μου. Ἀνταμωθήκαμε στὴν πόρτα.

— Πᾶμε στοῦ Σπύρου;

— Μετὰ χαρὰ σας.

Σ' ὅλους τὸ κορίτσι ἔδωκε τὸ χέρι μὲ εὐγένεια, μὲ καλωσύνη, ἐμένα τῶσφιξε δυνατὰ, ἄθελα ἴσως, καὶ χαμογέλασε. Ἡ ἴδια μᾶς σερβίρισε τὸ γλυκό. Πρόθυμη μὰ σοβαρὴ στοὺς ἄλλους—τὴν παρατηροῦσα προσεχτικὰ—ὅταν ζύγωσε σὲ μένα γέλασε καὶ μὲ κοίταξε κατὰματα. Τὰ δόντια της κατὰσπρα, τὸ γέλιο της γλυκύτατο. Τὰ μάτια της ὑγρά, φωτεινὰ, μ' ἐσκόλασαν στὰ σωστά.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη μοῦ γινε ἀνάγκη νὰ τὴν βλέπω. Πρῶτα περνώντας τὴν κοίταζα ἀπὸ συνήθεια, μὲ εὐχαρίστηση βέβαια. Μὰ τώρα λαχταροῦσα νὰ τὴν ξαναἰδῶ. Στεκόμουνα στὸ παραπάνου μαγαζὶ π' ἀντίκρυζε τὸ σπίτι της κι' ἐπῆνα κουβέντα μακρυνὴ ἐξεπότηδες. Μὰ κι' ἐκείνη δὲν ἔφαιγε ἀπὸ τὸ παράθυρο. Κάποτε στὸ δῶμα ἐκαμῶνετο πῶς εἶχε δουλειὰ γιὰ νὰ μείνῃ. Μερικὲς φορές δὲν τὴν ἔβλεπα. Κοίταζα ἀπὸ τὴν μισανοιγμένη πόρτα—στὴν πατρίδα μου δὲν μοῦτυχε νὰ ἰδῶ τὴν ἡμέρα αὐλόπορτα κλειστή. Ὅταν δὲν τὴν ἔβλεπα θαρροῦσα πῶς κάτι μοῦλειπε. Σιγὰ-σιγὰ τὴν ἐπόθησα—ἀγάπη ἀληθινή, θερμή.

Τὸνομά της δὲν τῶξερα, πολὺ παραξένο πράμα γιὰ τὸ νησί μας ποῦ ὁ καθένας ξέρει τῶν τοῦ καθετι. Μὰ νὰ, δὲν ἔτυχε περίσταση νὰ τὸ μάθω. Πῶς νὰ κάνω; Ἐφερα μὲ τρόπο τὴν ὁμιλία στὸ σπίτι μου. Ἡ πρωτοξάδερφή τοῦ Σπύρου εἶτανε κουμπάρα μας. Ἀπὸ κείνη ἄρχισα. Ὁ ἀντρας της, ἓνας σφουγγαρεὺς ἄσματος, παραλυμένος, εἶπε πέντε χρόνια στὴ Σφάξη κάτω—ἡ Σφάξη ποῦκαψε καρδιές μαννάδων καὶ γυναικῶν καὶ τὴν ἀκούνε μὲ λαχτάρια, γιὰ τὸ ὅποιος πάει κεῖ κάτω πέφτει στὴν παραλυσία καὶ δύσκολα ματαγυρίζει. Ἀπὸ τὸν ἀντρα λοιπὸν στὴ γυναῖκα, ἀπὸ κείνη στὸ σόι καὶ τὰ κατὰφερα νὰ φτάσω στὸ Σπύρο.

— Ἐκεῖνος ἔχει καλὴ φαρμία, εἶπα.

— Ἔτσι κι' ἔτσι. Τὸ μεγάλο γιὸ ποῦ εἶναι στὰ Βασιλικά τὸν παίνευουν. Μὰ ὁ δεύτερος λένε πῶς εἶναι μπερμπάτης.

— Μπᾶ, ἐμένα μοῦ φαίνεται καλὸ παιδί. Ἀλήθεια, ἓνα κορίτσι ἔχει;

— Δυό. Τὴν Ἀνθούλα καὶ τὴ μικρὴ τὴν Ἐλένη. Εἶχε καὶ μιὰ μεγαλύτερη, μὰ τοῦ πέθανε.

Τί μ' ἐμέλλε ἐμένα γιὰ τὴν πεθαμένη. Ἐγὼ εἶχα μάθει ὅτι γύρευε κι' ἡ μάνα μου μιλῶσε ἀκόμα. Ἐγὼ λέξη δὲν ἔκουσα πιά, ἔβλεπα μονάχα μπροστὰ μου δυὸ μαῦρα μάτια καὶ κάτι ἄσπρα δόντια.

Ἔτσι πέρασε καιρὸς, κοίτα με νὰ σὲ κοιτάζω. Μιλὰ δὲν ἀλλάξαμε. Μὰ καὶ ποῦ; Τὰ κορίτσια ἐδῶ κλείνονται στὸ σπίτι καὶ δὲν εἶναι βολετὰ νὰ τὰνταμώσῃς. Σταματοῦσα τώρα περισσότερου στὸ πικραπάνου μαγαζὶ. Κάποιος λιμαδόρος ποῦ μποροῦσα ἄλλη φορὰ νὰ τονε πνίξω, μοῦ εἶτανε τώρα εὐχάριστος, δηλαδὴ ἔκανα πῶς τὸν ἔκουγα. Ἐμένα τὰ μάτια μου εἶταν ἐκεῖ. Μὰ καὶ ἡ ματιά της φλογερότερη κι' ὁ πόθος μου τρανός. Κάποτε τὴν εἶδα νὰ στέκῃ πίσω ἀπὸ τὴ μισανοιγμένη πόρτα, μὰ μόλις τὴν ἀντίκρυσα δειλίασα, ἔχασα τὸ νοῦ μου καὶ μόλις μιὰ ξερὴ καλημέρα ἀποκόπησα νὰ τῆς πῶ, κοιτάζοντας τριγύρω, γιὰ τὴ νόμιζα πῶς μὲ παρατηροῦσαν. Μὲ καλημέρισε κι' αὐτὴ δειλιότερα. Αὐτὰ εἶταν ὅλα, δυὸ χρόνια. Καὶ σὰ ν' ἀδυνάτησε, τὰ μάτια της βάρυναν, πῆραν κάτι σὰν παράπονο.

*

Ἐνα ἀγριοκαίρι τότε συνεπῆρε τὸ βιό μου καὶ μέρριξε στὰ ξένα. Χρόνο ἀλλάχθηκε ἡ πικρὰ δάκρυα καὶ μαύρη μοῖρα μὲ πότισε φαρμάκια. Νύχτες ὀλγερυνες καὶ θολές ἡμέρες. Ἐλσιόνος γύρισα στὸ νησί μου, περιφρονεμένος περνοῦσα τὸν καιρὸ μου. Καί, διπλὸς καημὸς, οὐδὲ τὴν Ἀνθούλα ἔβλεπα. Ἀνεβοκατέβαινα, σταματοῦσα, στὸ συνηθισμένο μαγαζὶ, γύριζα τὰ μάτια μου ἐκεῖ, ποτέ δὲν τὴν εἶδα. Δὲν ἔξερα τί ἔγινε. Στὸ σπίτι εἶχα ἐννοίες πολλές καὶ δὲν ἀνοίγα τέτοιες ὁμιλίες, μὰ μ' ἔτρωγε κρυφὸ σαράκι. Δυὸ μῆνες πέρασαν. Ἀνέβαινα γιὰ μέρα σιγὰ τίς σκάλες. Παλιὰ γλυκεῖα συνήθεια, σήκωσα τὰ μάτια κατὰ τὸ παράθυρο. Λαχτάρησα. Ἐκείνη. Ἀγνωρίστη ὅμως, ἀδυνατισμένη, κίτρινη, ποῦ δὲ σκέπαζε τὴν κιτρινάδα τὸ μελαχρινὸ της χρώμα. Μοναχὰ τὰ μάτια της μοῦ φάνηκαν σὰν πῶ μαῦρα, φλογερότερα, ἡ ματιά της τ' ἔκαινε. Μὲ κοίταζε ὥρα πολλή, μελαχολικὴ ὅμως σὰν κλαυμένη. Ἐγὼ σὰ νὰ ξανάνοιωσα μελαταῦτα. Χαμογέλασα. Ἀνέβηκα καὶ σταμάτησα σ' ἀγαπημένο μαγαζὶ. Ἐκείνη στημένη στὸ παράθυρο, ἀσάλευτη, μὲ κοίταζε ἀκόμη ἐπίμονα.

Αὐτὴ τὴν ἡμέρα ξαναβρῆκα τὴν ὄρεξή μου. Ἡ χαρὰ ἡ παλιὰ χαρὰ—ξαναγεννήθη. Οἱ λίγοι φί-

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

79. Σὰν ἔτσι λοιπὸν μίλησαν κι' οἱ Ἀθηναῖοι. Κι' οἱ Λάκωνες, σὰν ἔκουσαν τῶν συμμάχων τὰ παράπονα τὰ μὲ τοὺς Ἀθηναίους καὶ τῶν Ἀθηναίων ὅσα εἶπαν, ἀπομάκρυναν ὅλους καὶ συζητοῦσαν ἀφοῦ χωρία τὰ περιστατικά. Καὶ τῶν πῶ πολλῶν ἡ γνώμη πῆγαίνε στὸ ἴδιο, πῶς ἀποδείχτηκε πιά τῶν Ἀθηναίων τὸ φταίξιμο κι' ἀνάγκη τώρα πόλεμος χέρι χέρι. Μὰ ὁ Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς τους, γνωστός ὡς βαθὺς ἀντρας κι' ἀτάραχος, ἀνέβη καὶ τοὺς μίλησε μὲ τέτια λόγια

80. «Κι' ἐγὼ, ὦ Λάκωνες, πέρασα ἀρκετοὺς ὡς τώρα πολέμους, καὶ τὸ ἴδιο βλέπω πέρασαν κι' ὅσοι ἔχουν τὰ δικὰ μου χρόνια, ὥστε νὰ μὴ μᾶς ἀπαρσύρει περιέργεια πολέμου, ὅπως ἴσως θὰ πᾶ-

»θαῖναν οἱ νιοί (41), ἢ νὰν τόνε φανταστοῦμε (42) »τίποτα καλὸ κι' ἀκίντυνο. Καὶ θαρρῶ ἀφτόν ποῦ »συζητᾶτε τώρα θὰν τόνε βρεῖτε πῶς θὰ βγεῖ τρο- »μερός, ἂν τὸν ζετᾶστε κρῶα. Γιατί μὲ Πελοπον- »νησιῶτες καὶ τοὺς γυροχωρεῖτες μᾶς εἶναι ἀνάλογα »τὰ μέσα μας, κι' ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι ἀδύνατο νὰ τρέ- »ξουμε ὅπου πρέπει. Μὰ μ' ἀθρώπους σὲ τόπο μα- »κρινό, μάλιστα θαλασσινοὺς μεγάλῃς πείρας καὶ »λαμπρὰ ὀργανισμένους σ' ὅλα τ' ἄλλα, εἴτε πείς »πλοῦτο ἰδιωτικὸ καὶ δημόσιο εἴτε καράβια εἴτε ἄ- »λογα εἴτε ἄρματα εἴτε πληθυσμὸ τόσο ὅσος δὲ »βρίσκεται πούθενά σὲ μέρος ἓνα Ἑλληνικό, καὶ »ἔχουν ἀκόμα πολλοὺς συμμάχους φορολογητοὺς, »πῶς, ρωτῶ, πρέπει νὰ σηκώσουμε μὲ τέτιους ἀ- »θρώπους πόλεμο ἔτσι πρόχειρα καὶ βιαστικά; σὲ τί »πόρους (43) στηριγμένοι; Τί, στὸ ναφτικό; Μὰ εἶ- »ναι καλότεροι μᾶς; κι' ἂν πῆς γυμναστοῦμε ὡς »νὰν τοὺς φτάσουμε, θὰ περάσει καιρὸς. Ἡ σὰ »χρήματα; Μὰ ἴσα ἴσα ἐδῶ (44) εἴμαστε ἀκόμα

(41) οἱ πολλοί. Νομίζω οἱ γε νέοι ἢ καὶ τίτιο.

(42) νομίζοντα ἴσως νομίζοντας.

(43) ἀπαρασκευούς. Γράφε παρασκευῆ.

(44) τούτου. Ὁ Krueger σωτὰ τούτω.

»πῶ κατώτεροι, κι' οὔτε ἔχουμε δημόσια οὔτε ὡς »νιδιώτες μᾶς ἐρχεται ἐφκολὴ ἡ συνεισφορά.

81. »ἴσως κανεὶς θαρρῆβει ποῦ τοὺς νικοῦμε »ὡς πρὸς τ' ὀπλιτικό μᾶς τὸ περισσότερο, καλύ- »πτερο, κι' ἔτσι ποῦ θὰν τοὺς ρημάζουμε τὴ γῆς »συχνοπατώντας τη. Ἀφτόι ὅμως ἔχουν ἄλλη γῆ »πολλὴ π' ὀρίζουν, κι' ἀπὸ τὴ θάλασσα θὰ μπᾶ- »ζουν κάθε χρειαστό. Μὰ προσπαθοῦμε πῆς νὰν τοὺς »ἀποστατήσουμε τοὺς συμμάχους; πάλι θὰ χρεια- »στεῖ κι' ἀφτόις νὰν τοὺς βοηθήσουμε μὲ τὰ κα- »ράβια, οἱ πῶ πολλοὶ τοὺς ὄντας νησιῶτες. Τί λο- »γῆς λοιπὸν θὰ γίνει ὁ πόλεμος; Γιατί ἂ δὲ θα- »λασσοκρατοῦμε, ἢ ἂ δὲν τοὺς κόψουμε τοὺς πόρους »ἀπ' ὅπου θρέφουν τὸ ναφτικό, πῶ πιθανὸ θὰ πᾶ- »θουμε. Καὶ τότες δὲ θ' ἀρμόζει μῆτε κάνε νὰ »βγοῦμε, μάλιστα ἢ νομιστεῖ καὶ πῶς πῶ πολὺ »ἡμεῖς ἀρχίσουμε τὸ μάλωμα. Τί μὴ σὰς καταλάβει »ἐκείνη δὲ ἡ ἐλπίδα πῶς ἄψι σῶσε θὰ τελιώσει »ὁ πόλεμος ἂν τοὺς ρημάζουμε τὴ γῆ. Ἐγὼ πῶ »προβᾶμαι μῆπως τὸν ἀφίσουμε καὶ σὰ παιδιὰ μᾶς. »Τόσο λογικὸ μοῦ φαίνεται ἀπὸ περφάνια οἱ Ἀθη- »ναῖοι νὰ μὴ γίνουνε σκλάβοι τῆς γῆς τους ἢ σὰν »τίποτα ἄπειροι νὰ σκιαχτοῦν τὸν πόλεμο.

82. »Δὲ σὰς λῆω πάλι μῆτε πεθαμένα νὰν τοὺς »ἀφίστε νὰ μᾶς βλάψουν τοὺς συμμάχους ἢ

λοι ποῦ μ' ἀπόμειναν παραξενεύτηκαν. Τρεῖς μέρες πέρασαν χαρούμενες. Τὴν Κυριακὴν εἶδα στὸ σπῆτι τοῦ Σπύρου ἐτοιμασίᾳ. Δὲν ἤξερα τί εἶναι, οὔτε ἔβαλα βάρη. Τὸ μεσημέρι ὅμως στὸ σπῆτι, τὴν ὥρα ποῦ ἐτοιμαζόμαστε νὰ φάμε, δὲν ξέρω πῶς ἦρθε κορβέντα.

— Παντρεύει, μοῦ λέει ἡ μάνα μου, παντρεύει τὴν κόρη του τὴν Ἀνθούλα μὲ τὸ Γιώργη τὸν Κοσμέτο.

Κάτι κόπηκε μέσα μου. Ἀπόμεινα ἄλλος, τὰ γόνατά μου λύγισαν, τὰ μάτια μου θόλωσαν, τὰ χέρια μου πάγωσαν. Ψωμί σταλιά δὲ γεύτηκα. Ἡ μάνα μου συνηθισμένη ὅτις ξαφνικές λύπες δὲν τὸ παρατήρησε. Τράβηξα ἕνα μεγάλο ποτήρι κρασί καὶ σηκώθηκα. Κάτι μ' ἐπνίγε στὸ λαιμὸ καὶ πῆρα τὸ δρόμο ν' ἀναστάνω. Γύριζα σὰν ξεχασμένος. Ἐθαρρῶσα πῶς ὅλοι ξέρουν τὸν καημὸ μου καὶ μὲ κοιτάζουν. Μ' ἀντάμωσε κάπου ἕνας ἀπὸ τοὺς φίλους μου.

— Πᾶμε νὰ σὲ κεράσω!

— Ἄσε με, καλέ μου, κ' ἔχω μιὰ ἔννοια ποῦ μὲ τρώει.

Στὴν ὥρα ἤρθαν κ' οἱ ἄλλοι κι' ἀποφάσισαν νὰ πᾶνε στὸ δρόμο ποῦ θὰ περάσῃ ὁ γάμος. Μ' ἀνάγκασαν νὰ τοὺς ἀκολουθήσω, μὰ σὰν πηγαίναμε τοὺς ξέφυγα, τάχα πῶς ἤθελα νὰ κοιτάξω στὸ ταχυδρομεῖο. Τὸ βράδι βρέθηκα σ' ἕνα τρελλὸ χαροκόπημα, τραγουδοῦσα, γελοῦσα τρελλά, ἐπὶν κρασί ἀχόρταγχι, διασκέδαζα, ὤζω καρδιά. Ἐνας ἀπ' τὴ συντροφιά μοῦ λέει:

— Γεῖά σου, ἔτσι σὲ θέλω χαρούμενο

Κ' ἐγὼ σκύβοντας,

— Ἀχ! ὅταν μὲ βλέπεις νὰ γελῶ τόσο, νὰ μὲ κλαῖς.

★

Ἐκείνη ἡ λύπη ξανάνιωσε ὅλους τοὺς πρώτους καημούς. Μιὰ μελαγχολία μοῦ βάρυνε τὴν καρδιά. Ὁ πόνος μ' ἔλυωνε. Ἡ μάνα μου μ' ἔστειλε στὸ βουνὸ ν' ἀλλάξω ἀέρα. Καὶ στ' ἀλήθεια ἡ ἐξοχή, ὁ ἀέρας καὶ μιὰ καλὴ συντροφιά, μ' ἔκαναν κι' ἄρχισα νὰ ξεχνᾶνω. Κάθε Κυριακὴ κατέβαινα στὴ χώρα. Φτάνοντας τὰ πρώτα σπῆτια περνοῦσα τὴν Ἀνάληψη πίσω ἀπ' τὸ ἱερό, κ' ἐπαίρνα τὸ πλατύρεμα ποῦ μ' ἔβγαζε στὸ σπῆτι. Εἴτανε μιὰ μέρα χυνοπωριάτικη, συνειριασμένη μὲ γλυκειά. Γιατί τάχα λοξοδρόμησα; Ἀντὶ νὰ περάσω πίσω ἀπ' τὸ ἱερὸ τῆς ἐκκλησίας, τράβηξα ἴσα τὸ δρόμο. Εἶναι

νὰ κλείσουμε τὰ μάτια στοὺς σκοπούς τους: Ὅχι! ὁδῶς λέω ἄρματα νὰ μὴν ἀγγίζουμε ἀκόμα, παρὰ νὰ στείλουμε καὶ νὰ παραπονεθοῦμε, χωρὶς μῆτε νὰ παραφοβερίζουμε πόλεμο μῆτε πῶς θὰ παραβλέψουμε, καὶ στὸ μεταξύ ὅς ὀργανίζουμε κι' ἐμεῖς στὸ μέρος μας μὲ τραβηγμὸν συμμάχων, θές Ἑλληλῶν (45) θές ξένων, ὅπου ἔχει τίποτα δύναμιν νὰ κερδίσουμε ἢ ναφτικὴ ἢ χρηματικὴ—καὶ κατηγόρια δὲν εἶναι. Ὅσοι ὅπως ἐμεῖς ἐπιβουλεύονται ἀπὸ Ἀθηναίους ἢ σώζονται ὅχι μὴναχ' μ' Ἑλληλῶνες συντρόφους παρὰ καὶ ξένους—μὴν ἀμελῶντας ἀντάμα μῆτε τοὺς δικούς μας πόρους. Κι' ἔμᾶς ἀκούν ὅταν πᾶν οἱ ἀποσταλμένοι μας, τόσο καλότερα εἰδερῆ, σὰν περάσουν καὶ διὸ καὶ τρία ἡρόνια, τότες πᾶ καλότερα θωρακισμένοι τοὺς ἡτυπῶμε, ἔμᾶς φανῆ. Κι' ἴσως ὅτα δοῦν τότες πῆτοιμο τὸν ὀργανισμό μας, καὶ δοῦν τὰ λόγια μας ποῦ θὰ λαλοῦν κατ' ἕαν ἀνάλογο, θὰ χαλαρώσουν πρὸ ἴσως ἐφκοῦ, μάλιστα ἔμῃ ἀρήμαχτη ἢ ἡγῆς τους κι' ἂν ἔχουν ὑπαρχτὰ ἀγαθὰ νὰ λογαριασθῶν κι' ὅχι ἀφανισμένα. Τί μὴ νομίζετε ἄλλο ἢ παρὰ πῶς κρατᾶτε σὰν ἐνέχυρο τῇ γῇ τους, τόσο ὑπολυτιμότερο ὅσο εἶναι πρὸ πλούσια δουλεμένη,

(45) Ἐννοεῖ τοὺς Σικελιώτες.

παρακᾶτω ἕνα σοκάκι μακρὸ, στενὸ, ποῦ βγαίνει σ' ἕνα μικρὸ γεφύρι χτισμένον στὴ διπλὴν ρεματιά ποῦ πᾶει στὸ μεγάλο ρέμα πρὸς τὸ σπῆτι μου. Τὸ μέρος εἶναι ἐρημικὸ καὶ τραβᾶει κατὰ τὴν ἐξοχή. Ἐκεῖ στὸ στενὸ σοκάκι ἀντάμωσα ἀναπάντεχα τὴν Ἀνθούλα. Ἐρχόταν ἀπ' ἔξω. Εἶχε κάπως ζωηρόφει καὶ εἶχε πάρει χρώμα. Σὰν μὲ εἶδε ἱταράχθη. Ἡ ὄψη τῆς ἔλλαξε, ἔκανε νὰ τραβήξῃ μὰ στάθηκε. Χωρὶς νὰ σκεφτῶ ἀπλωσθ τὰ δύο μου χέρια.

— Ἀνθούλα μου, καλημέρα.

Μοῦδωσε τὸ χέρι ἀμίλητη. Ἐτρεμε. Δὲ σήκωσε τὰ μάτια. Ἐγὼ δειλὸς μὰ

— Ἀνθούλα, τῆς εἶπα πάλι, χωρὶς νὰ δύναμαι νὰ τῆς εἰπῶ ἄλλο.

Σήκωσε τὰ μάτια τῆς δακρυσιμένα.

— Ὡ καλέ μου, εἶπε κ' ἔκανε νὰ γείρῃ λίγο τὸ κορμὶ τῆς πρὸς ἐμένα, μὰ στὴ στιγμὴ ἔφυγε ἀφοῦ μὲ κοίταξε μὲ πόνο.

Ἐγὼ στεκόμουν δειλὸς, ἄπραγος. Κ' ἐκείνη μὲ φωνὴ βαθειά, πονετική

— Ἐχε γειά, μοῦ εἶπε, ἔχε γειά. Μὰ χωρίζεις τὴν τὸ στεφάνι μου.

Ἐφυγε γοργή. Ἐγὼ ἱστάθηκα ἐκεῖ ἄλλος, μαρμαρωμένος. Ὑστερα ἀπὸ ὥρα πῆρα τὸ δρόμο ἀργά, κουρασμένα.

★

Σὲ λίγες μέρες τὴν εἶδα στὸ δρόμο μὲ τὴ μάνα τῆς καὶ σὰ γνωρίζω τις χαιρετίσα. Τότε μὲ καλημέρισε πρόσχαρη, γελαστή—κ' εἶδα γιὰ τελευταία φορὰ τᾶσπρα τῆς δόντια. Μὰ τὴν ὅταν περνώ ἀπ' τὸ σπῆτι τῆς, κάτω σκύδοντας τὰ μάτια μου, μὲ κοιτάζει ἐπίμονα, κι' ὅταν καμιά φορὰ σηκώσω τὸ κεφάλι μου κατὰ τὴν πηλιὰ συνήθειαν φεύγει ἢ γυρίζει, τάχα σὰν ἀδιάφορη, ἄλλοι. Κ' ἐγὼ δὲν ἐτόλμησα πᾶ νὰ τὴ χαιρετίσω.

* Ὑδρα, Νοέμβριος 1905.

ΜΗΤΣΟΣ ΑΝΘΕΜΗΣ

— Ἐξοχο κείνο ποῦ εἶπε ὁ Φοντάνας στὴ δίκη τοῦ Κωσταγερακάρη, πῶς ὅποιος ἔχει παρὰδὲς στὸ Ρωμαιο γίνεται καὶ Δῆμαρχος καὶ βουλευτὴς καὶ Ὑπουργός, ἀδιάφορο ἂν εἶχε πρῶτα χαρτοπαίγιο, σὰν τὸ Μητσέα.

— Καὶ δύο ἀραδοῦλες γιὰ τοὺς γλωσσολόγους τὸν κ. Φοντάναν ὁ νουνὸς του τὸν βάπτισε Κ α ἰ σ α ρ, μὰ ὅλ' οἱ συνάδερφοι του ναυτικοί, καὶ ὅλ' οἱ ναῦτες τὸν λένε Κ α ἰ σ α ρ ἢ Κ α ἰ σ α ρ ο.

»ποῦ πρέπει νὰ μὴν ἀγγίχῃ ὅσο μπορούμε καιρὸ, κ' ὅχι ἀπειλίζοντας τους νὰ μὴν πούς βρίσκουμε πᾶν λαβή. Ἄν ὅμως, βιαστικοὶ ἀπὸ τὰ παράπονα πῶν συμμάχων, τὴ ρημάξουμε πρὶν ὀργανιστοῦμε, κ' οἰκιάζετε μῆπως πάθει ἡ Πελοπόννησος χειρότερες ντροπές, χειρότερα δεινά. Γιατί καὶ πολιτεῖες κι' ἔθνη λείπτερες εἶναι νὰ μαλῶνουν καὶ φιλιῶνουν μὰ πόλεμο σηκωμένο ἀπ' ὅλους μας συνασπισμένους (46), ποῦ ἀδύνατο ἀπὸ πρὶν νὰ πείς πῶς θὰ ὑγυρίσει, ἐφκοῦ δὲν εἶναι τέτιον πόλεμο νὰ σταματήσῃς μὲ τιμὴ.

83. »Μῆτε ὅς μὴν τὸ λέει κανεὶς δαίλιον ἂν πολλοὶ δὲν τὴ χτυποῦν ἀμέσως τὴ μιὰ πολιτεία. »Γιατί ἔχουν κι' ἐκεῖνοι συμμάχους ὅχι λιγώτερους ποῦ καταβάλλουν χρήματα, κι' ὁ πόλεμος δὲ στέκει στ' ὀπλιτικὸ παρὰ στὸ ἐξοδο, ποῦ δὲλως »του δὲν ὠρελεῖ τ' ὀπλιτικὸ, μάλιστα τοὺς στενιανούς σὲ θαλασσίους ἀντίκρυ. Ἄς βροῦμε λοιπὸν πρῶτα πόρους δὲλως νὰ παρασπυρῶμε πρῶτα ἀπὸ τὰ συμμαχικὰ παράπονα, παρὰ ἀφοῦ καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων, καλῶν ἢ κακῶν, ἐμεῖς θᾶχουμε καθαφτὸ τὸ βάρος, ἐμεῖς ἡσυχα ὅς τὰ λογαριάσομε καὶ λιγάκι.» (47).

(46) Τὰ λόγια ἔνεκα τῶν ἰδίων φαίνονται ξένα.

(47) Ὁ παράγραφος 84 καμαρώνεται ὑπερβολικά, κι'

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑΣ

Τοῦ μεγάλου μας Πάδαν

ΤΡΕΙΣ

Στῆς Ἀκρογιαλίας τὸ μωσαϊκὸ

Στέκεται μιὰ Κόρη

Καὶ τὸ κυματάκι ποῦ ἔπαιζε λευκὸ

Γελαστὴ τὸ θῶρε.

Στῆς Ἀκρογιαλίας τὸ μωσαϊκὸ

Μένει ἐκεῖ ἄλλη Κόρη

Καὶ τὸ κύμα, ἡ μαύρη, ποῦ ἔσπαζε λευκὸ

Δακρυσιμένη ἐθώρει...

Στῆς Ἀκρογιαλίας τὸ μωσαϊκὸ

Τότ' ἐγὼ περνοῦσα

Καὶ τὸ κύμα ἐτοῦτο ποῦ ἔσπαζε λευκὸ

Τὸ ζηλοφρονοῦσα.

ΚΑΤΙ

Καὶ μοῦ ἔχει πάρει

Τοῦ Πειλίου τὰ γέρι

Καὶ μοῦ ἔχει πάρει

Πι' ὁμορφὸ ἀπὸ μένα

Δόλια ἐγὼ! σὰ ξένα.

Καὶ μ' ἔχει φύγει

Μὲ τὸ καραβάκι

Καὶ μοῦ ἔχει φύγει

Πρὸ γλυκὸ ἀπὸ μένα

Στὰ πικρὰ τὰ ξένα!

Καὶ ἔχει πετάξει

Σὰ λευκὰ πανιά του

Πρὸ λευκὸ ἀπὸ μένα

Μαύρη ἐγὼ, σὰ ξένα!

Καὶ μ' ἔχει πάρει

Τοῦ Πειλίου τὰ γέρι

Ἀχ, ὅς μοῦ τὸ φέρει!

85. Τίτις εἶπε ὁ Ἀρχίδαμος. Μὰ κατόπι ἀνέβηκε ὁ Στενελάδας: τελεφταῖος, ἕνας ἀπὸ τοὺς τότε ἐφόρους, καὶ μίλησε ἔτσι

86. «Τὰ λόγια ἐγὼ τὰ τόσα τῶν Ἀθηναίων δὲν τὰ κατέχω. Πολλὰ εἶπαν παυνέματα δικὰ »τους, μὰ πούθενά λέξη πῶς δὲν ἀδικοῦν τοὺς συμμάχους μας καὶ τὴν Πελοπόννησον. Καὶ τί; Ἀφ' ὧν ἡνικαν τότες καλοὶ σὸν πόλεμο τῶν Μήδων, μὰ ἡμ' ἐμᾶς κακοὶ τῶρα, διπλὴ ποινὴ τοὺς ἀξίζει: ποῦ ἀπὸ καλοὶ κατάντησαν τέτιοι. Νά, ἐμεῖς εἰ- »μαστε οἱ ἴδιοι καὶ τότες καὶ τῶρα, καὶ τοὺς συμμάχους, ἂν ἔχουμε νοῦ, δὲ θὰ σταθρῶσουμε τὰ »χέρια ὅταν τοὺς ἀδικοῦνε, μῆτε θὰν τοὺς βοηθή- »σουμε πρὸ ὕστερα: πρὸ ὕστερα ἀφτοὶ δὲν εἶναι »τῶρα πᾶ νὰ πάθουν. Γιατί ἄλλοι ἔχουμε χρήματα

ὁ Γρῶτες στὴν ἱστορίαν του τότε μεταφράζει ὁλόκληρο. Πρέπει ὅμως νὰ πῶ ὅτι εἰλικρινὰ νομίζω, καὶ κατὰ τὴ γνώμην μου ὁ παράγραφος εἶναι ξένος, ἀτοπος ὄντας ἐδῶ κι' ἀνάξιος καὶ τοῦ Ἀρχιδάμου καὶ τοῦ Θεουκιδίδη. Δὲν εἶναι τῶρα ἐδῶ καιρὸς ν' ἀναλυθῇ τόσο ὅμως μπορῶ νὰ πῶ, πῶς παραστᾶναι τοὺς Ἀθηναίους ἀπειθαρχοὺς καὶ λο- »νεργητικοὺς κι' ἀποσιωμένους σὰν χρέη τους. Ἡ διασκεδὴ τραβάει ὅς στὸ καὶ ὁ μὲν Ἀρχίδαμος τοῦ § 85.

ΠΙΚΡΑ ΛΟΓΙΑ

Μαύρη ὁ θάλασσα, τί σκούζεις
Στῆς Νυχτὸς τῇ σιγαλίᾳ
Καὶ σκορπῆς τὰ φρόνιμά σου
Στοῦ γιαιού τῇ ἀγκαλιά;

Ὡ θαρρῶ, πὼς νεκρορραίνεις
Μέσ' οἱ κύφου τῇ σιωπῇ
Δυὸ κορμιά ποῦ ἔχει ἀφανίσει
Τῶν Ἀνέμων σου ἡ ριπή.

Κ' εἶσαι ἡ Φόνισσα, δίου φέρονται
Δουλονδάρια τοῦ νεκροῦ,
Ποῦ ἐκρυφόπνιγε σὺ πλάττω
Τοῦ Πελάγου τοῦ πικροῦ.

Σπίτες Νοεβ. 1905.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Ὁ Ὀλυμπος καὶ ὁ Κίσαβος... Δηλ. ὁ κ. Πολ. Δημη-
τρακόπουλος καὶ ἡ «Ἑσπερινή» τσακωθήκανε γιὰ τὸ
«Ναζωραῖον», τὸ πενταρολογικὸ ἀνάγνωσμα ποὺ δημοσίευσεν
ὁ Δημητρακόπουλος στὴν «Ἑσπερινή», καὶ ἀναγκάστηκε
νὰν τὸ μετακομίσει στὸ «Σκρίπ», ὅταν ἡ «Ἑσπερινή»
τοῦδωσε τὰ παπούτσια στὸ χέρι.

— Ἐπειδὴ ὅμως ἡ «Ἑσπερινή» ἔβαλε κάποιον συν-
τάκτη τῆς κ' ἔγραψε τὴ συνέχεια τοῦ «Ναζωραίου» (τέτα-
ραματα μποροῦνε νὰν τὰ γράφουν κ' οἱ μπαλωματῆδες
ἀκόμα). ὁ Δημητρ. θύμωσε κ' ἔβρισε τὴν «Ἑσπερινή». **Καὶ ἡ «Ἑσπερινή»** τοσε φοβέρισε (ἡ «Ἑσπερινή» 19 Δεκ.
σελ. 3, στὴλ. 7) πὼς ἂν τολμήσει καὶ ξαναγράψει θὰ δη-
μοσιέψῃ τὴν ἀέκθεσιν τοῦ Πάνου Κολοκοτρώνη ἄλλοτε
διοικητοῦ τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων (γιατὶ ὁ κ. Δη-
μητράκ. εἶχε σπουδάσει ἄλλοτε σὺν σκελεῖς αὐτῷ) καὶ
ἐμίαν ἀπόφασιν κάποιου Στρατοδικείου (γιατὶ ὁ κ. Δη-
μητρ. εἶχε χρηματίσει ἄλλοτε, πρὶ δηλ. καταγγέλλει στὸ
Πανελλήνιο τοὺς δημοτικιστὰς γιὰ προροδοτες, καὶ ἀ-
ξιωματικὸς τοῦ Πεζικοῦ).

— Κ' ἔτσι μὲ μιὰ φοβέρα πῆρε τέλος ὁ διασκεδασι-
κώτατος αὐτὸς καυγάς.

— Μὲ τὸ φύλλο αὐτὸ τελιώνει καὶ ὁ τρίτος χρόνος
τοῦ «Νουμά». Ὅσοι λοιπὸν ἀπὸ τοὺς κ.κ. συντρομητὰς,
δὲ μᾶς στείλανε ἀκόμα τὴ συντρομὴ τοῦ 1905, τοὺς πα-
ρακαλοῦμε νὰ μᾶς τὴ στείλουν, ἀφοῦ μάλιστα ἡ συν-
τρομὴ πλερώνεται μπροστὰ.

Ο ΙΔΙΟΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10.—Γιὰ τὸ ἔξωτε-
ρικό φρ. χρ. 10

20 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κδόκια τῆς Πλατείας Συν-
τάγματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν
Σταθμοῦ Τροχιοδρομίου (Ὁφθαλματρεῖο), Σταθμοῦ
ὑπόγειου Σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπω-
λεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια)
στὸ βιβλιοπωλεῖο «Ἑστίας» Γ. Κολάρου.

Ἡ συντρομὴ πλερώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνός
χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

Η «ΑΚΡΟΠΟΛΗ»

τῆς περασμένης Κυριακῆς (σελ. 2, στὴλ. 7)
δημοσίεψε τὰκόλουθο ἄρθρο:

Παρακαλοῦμεν ὅλους τοὺς ἀναποκριτὰς μᾶς καὶ
τοὺς συνεργάτας μᾶς νὰ συμμορφώνονται κατὰ τὸ
γενικὸν μὲ τοὺς γλωσσικοὺς κανόνες τῆς «Ἀκρο-
πόλεως».

Νὰ παριτηθεῖν μιά γιὰ πάντα ἀπὸ δοτικές,
ἀπαρέμφατα, παρακειμένους, ἀναδιπλασιασμούς, ὑ-
περσυντελικούς· ἀπὸ τὰ ἦν, ἐστίν, ὅς, κατειο-
γασάμην καὶ τῆς ἄλλης ἀναγούλης τῶν σοδαρῶν
ἀγορητῶν τῆς Βουλῆς.

Ἀναγκάζομεθα νὰ ἔχωμεν ἰδιαίτερον συντά-
κτικὴν νὰ διορθῶν αὐταῖς τῆς ἀπαισίας ἐλληνικαῖς.

Πᾶσι τελείως, εἶνε γεγονός· ὅτι ἀρχαῖοι Ἑλ-
ληνες δὲν εἴμαθα, ἀλλὰ νῦν Ἕλληνες μὲ δική μας
γλῶσσαν, δική μας ζωὴν, δική μας γραμματικὴν, δική
μας ψυχὴν.

Ἀλλὰ... νὰ μὴν τὸ ξεχνῶμε καὶ αὐτό· μεταξὺ
τῶν νέων Ἑλλήνων μαλλιαροὶ εἶνε μόνον οἱ παπᾶδες
καὶ αἱ γυναῖκες. Οἱ ἄλλοι, πλὴν τοῦ κ. Ψυχάρη

τοῦ δημιουργοῦ τῆς δημοτικῆς ἀναγούλης καὶ τῶν
ὁπαδῶν του, εὐρισκόμεθα εἰς φιλικωτάτας σχέσεις
μετὰ τὰ κουρεῖα.

Ἡ ἴδια ἡ «Ἀκρόπολις» στὸ φύλλο τῆς
Δευτέρας, σὰ νὰ μὴν τὴ φτάνανε ὅσα εἶπε τὴν
Κυριακὴν, δημοσίεψε καὶ αὐτὰ τὰ χαριτωμένα·

Ὁ καυμένος ὁ εὐζωνος Γ. Κ. Φασούλης, τρίτος
μάρτυς εἰς τὴν δίκην τοῦ Βαρδακείου. Ἐνὰς εὐστα-
λὴς λοχίας ὡς ἐκεῖ πάνω, ποῦ σκόρπιζε μέσα στὴν
αἴθουσα, κατὰ τὴν ἐκφρασὴν τοῦ πρακτικογράφου
μας, ρομφελιώτικη λεβεντιά, τί τὴν ἤθελε τὴν κα-
θαρεύουσιν ποῦ τοῦκοψε τὴν λεβεντιά καὶ ἐλάττωσε
τὸν πρὸς αὐτὸν θαυμασμὸν τῶν παρόντων; Τὴν ἤθελε
τὰ παῖδι, ὁ εὐζωνος ποῦ ποτὶ δὲν παῖδι, ἀλλὰ κτυπᾷ
καὶ ταλιαρίζει;

Διὰ νὰ ἀναγκασθῇ εἰς τὸν πρόεδρον ἐρωτήσαντα
αὐτόν:

«—Εἶδες κανένα ἄλλον ὑποπτον ἐκεῖ; Νὰ
ἀπαντήσῃ:

—Δὲν εἶχα τὴν ἀντίληψιν νὰ ἰδῶ.

Διότι αὐτὴ εἶναι ἡ καθαρεύουσα. Σεμναλίζει
τὸν ἄνθρωπον. Τὸν κάνει νὰ λέγῃ ἀνοησίες.

Ἀλλ' αὐτὴ εἶνε καὶ ἡ μαλλιαρὴ. Ἀπομωραί-
νει τὸν ἄνθρωπον. Τὸν κάνει... Ψυχάρη!

Αὐτὰ λέει ἡ «Ἀκρόπολις». Ἐμεῖς λέμε
τώρα πὼς ἡ ἴδια ἡ «Ἀκρόπολις» στὰ 88 ξα-
νατύπωσε ἀλάκαιο τὸ «Ταξίδι» τοῦ Ψυχάρη·
πὼς ἡ ἴδια ἡ «Ἀκρόπολις» δημοσίεψε τὸ με-
ταφρασμένο Βαγγέλιο· πὼς ἡ ἴδια ἡ «Ἀκρό-
πολις», ἅμα βγήκε ἡ «Ἰλιάδα» τοῦ Πάλλη,
ἔγραψε πὼς πρέπει νὰ γορασθεῖ ἀπὸ τὴν Κυ-
βέρνησιν καὶ νὰ μοιρασθεῖ στὸ στρατό, γιατί
μόνο μὲ τὴ μεταφρασμένη «Ἰλιάδα» δὲν φτειά-
ζουμε στρατὸ καὶ ὄχι κτλ. πὼς ἡ ἴδια ἡ «Ἀ-
κρόπολις» ἔγραψε κάποτε—καὶ τὴν εὐχαριστοῦ-
με καὶ ἄλλη μιὰ φορὰ τώρα—ὅτι «ὁ Νουμάς»
πρέπει νὰ διαβάζεται ἀπὸ ὅλους τοὺς Ρωμιοὺς·
πὼς ἡ ἴδια ἡ «Ἀκρόπολις» προχρὲς ἀκόμα
ξανατύπωσε τὴν «Ἐργάνη» τοῦ Ἑρμῆ, ἀνα-
κηρύχοντα τὸ ποίημα «πολιτικώτατο, προ-
γραμματικώτατο, ἀναγεννητικώτατο»· πὼς ἡ
ἴδια ἡ «Ἀκρόπολις» στολίστηκε τίς προάλλες
μὲ τὸ ἀθάνατο ποίημα «Ὁ γυρισμὸς τοῦ Βα-
σιλιά», γραμμένο ἀπὸ δημοτικιστὴν· πὼς ἡ ἴδια
ἡ «Ἀκρόπολις»... μὰ ποῦ νὰν τὰ θυμηθεῖ καὶ
νὰν τὰραδιάσει κανεὶς ὅσα ἔγραψε ἡ «Ἀκρό-

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΑΣΩΤΟΣ*

Ἡ ΕΛΠΙΔΑ (ἀνέβει σὺν κόμο του καὶ τοῦ μι-
λάει γλυκά). Ἐρχάσε τα... Αἰ, Ἀποστόλη μου;
Ἐγὼ εἶμι ἄλλος ἄνθρωπος... Δὲ φαντάζεσαι...

Ὁ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ (νιγίζει ἀπάνου, ἔτσι σὰ
θυρωμένος). Τὸν εἶδες;

Ἡ ΕΛΠΙΔΑ (πάντα γλυκά). Αἰ... Τὸν εἶδα...
Μαζὶ εἴμαστε κάτου στὴν κυλίνη...

Ὁ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ. Ὅστε αὐτὸς ὁ κουρελιάρης
ποῦ μᾶς εἶπε ἡ Μαριώ...

Ἡ ΕΛΠΙΔΑ. Αὐτὸς εἶτανε... Ὁ ἀδερφός μας...
Ὁ Γιάννης μας. Γέρασε... Δὲ θὰν τονε γνορίζ-
σεις... Ὁλο γλῶσσα στάζει τὸ στόμα του... Ὁ φτω-
χούλης ὁ Γιάννης μας...

Ὁ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ (τραβιέται ἀπὸ κοντά της).
Ὁφ!.. Τώρα ποῦφαγε τὰ λεφτά... Ἐρεῖ αὐτὸς ἀπὸ
τέτλια... Γιὰ θεατρίνος ἔκανε...

Ἡ ΕΛΠΙΔΑ (πάει πάλι κοντά του). Ἀφισέ τα

*) Καίταξ φύλλα 176 καὶ 177.

καὶ καράβια καὶ ἄλλα, ἐμεῖς ὅμως συμμάχους
πιστούς, ποῦ δὲ θὰ παραδώσουμε — ὅχι — στοὺς
Ἀθηναίους, μήτε μὲ δίκας θὰ κριθοῦμε καὶ μὲ λό-
για ὅταν κ' ἐμεῖς δὲ ζημιωνόμαστε μὲ τὰ λόγια,
παρὰ σύντομα ἂς βοηθήσουμε καὶ μ' ὅλα μας τὰ
δυνατά. Ὡραία ἐρμήνια ἀλήθεια ἀρετὴ, πὼς πρί-
πει νὰ συλλογίζεσθε σὰ μᾶς ἀδικοῦν ὅσοι εἶναι
ν' ἀδικήσουν, ἀφτοὶ καλῶς ἂς συλλογίζονται ξανά
καὶ ξανά. Ψηφίστε λοιπόν, ὦ Λάκωνες, τὸν πό-
λεμο ὅπως ἀπαιτεῖ ἡ τιμὴ τῆς Σπαρτῆς, καὶ μὴν
ἀφρίστε μήτε τοὺς Ἀθηναίους νὰ μεγαλώσουν οὔτε
ἂς μὴν καταπροδώσουμε τοὺς συμμάχους, παρὰ —
πρῶτα οἱ θεοὶ — ὁμρόσ! καὶ ἂς μετρηθοῦμε μὲ τὸν
ἀδικητὴν.

Καὶ σὰν ἀπομίλησε, ἔβαλε ὡς ἔρορος τὸ ζήτη-
μα στὴ συντυχίᾳ τῶν Λακωνῶν. Κι' ὅτα φώναξαν —
γιατὶ ψηφίζουμε μὲ φωνή, ὅχι μὲ ψήφους — καμώ-
θηκε πὼς δὲν ξεχωρίζει τὴ φωνὴ πᾶς ἡ μεγαλύ-
τερη, παρὰ μὲ τὸ σκοπὸ νὰ φανεῖ ἑξέστης ἡ ἀπό-
φασιν καὶ ἔτσι νὰ καταπιστοῦν πρὸς πρόθυμα τὸν
πόλεμο τοὺς εἶπε «Ὅποιος σὰς νομίζει, ὦ Λάκωνες,
πὼς κόπηκε ἡ εἰρήνη καὶ πὼς ἀδικοῦν οἱ Ἀθη-
ναῖοι, ἂς τραθηχτεῖ κατὰ κεῖ» (181 — καὶ ἔδειξε

κάποιον τόπο — αἴπιος δὲ νομίζει, ἀπέναντι). Κι' ἐ-
κεῖνοι σηκώθηκαν καὶ χωρίστηκαν, καὶ βγήκαν πολὺ
περισσότεροι ὅσοι νόμιζαν πὼς κόπηκε ἡ εἰρήνη. Τό-
τες ἔκραξαν τοὺς συμμάχους καὶ εἶπαν, ἡ δικὴ τους
γνώμη εἶναι πὼς ἀδικοῦν οἱ Ἀθηναῖοι, θέλουν ὅμως
νὰ προσκαλέσουν καὶ τὸ σύνολο τῶν συμμάχων καὶ
νὰ προβάλλουν τὸ ζήτημα, ὥστε ὅστερα ἀπὸ γενικὴ
σκέψιν νὰ κάνουν τὸν πόλεμο, ἂν ἀποφασιστεῖ. Ἔτσι
οἱ συμμάχοι, ἅμα τὰ κατόρθωσαν ἀφτά, μίσεψαν
πίσω στὸν τόπο τους, καθὼς κατόπι καὶ τῶν Ἀ-
θηναίων οἱ ἀποσταλμένοι ἀφοῦ κοίταξαν τὴ δουλιὰ
ποῦ τοὺς ἔφερε στὴ Σπάρτη. Κι' ἡ ἀπόφασιν ἀρετὴ
τῆς ἐκκλησίας εἶνε ὅταν ἔτρεχε τὰ 14 χρόνια ἡ
τριαντάχρονη εἰρήνη ποῦ εἶνε ὅστερα ἀπὸ τὰ
Ἑβοιακὰ.

88. Καὶ ψήφισαν οἱ Λάκωνες πὼς κόπηκε ἡ
εἰρήνη καὶ πὼς πρέπει πόλεμος ὅχι τόσο γιατί τοὺς
ἔπεισαν τῶν συμμάχων τὰ λόγια, ὅσο γιατί φοβόν-
τουσαν τοὺς Ἀθηναίους μήπως παραδυναμώσουν,
θερῶντας πὼς τὰ περισσότερα ἐλληνικὰ μέρη τοὺς
εἶχαν κίδλας πῆσει στὸ χέρι.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ἐπ' ἐκεῖνα (ἐπίκεινα), ἐπὶ θάτερα, ἐπὶ τὰδε, ὑπὲρ
ἐκεῖνα, κατ' ἐκεῖνα κτλ.

(48) ἐς ἐκεῖνο τὸ χωρίον. Θαρρῶ ἐς ἐκεῖνα. Ἔτσι